

1.3 Indsatsprogram og prioriteringer

Med udgangspunkt i de i vandplanen fastlagte miljømål (jf. afsnit 1.2) og opgørelse af indsatsbehovet for de enkelte vandområder er kravene til reduktion af påvirkningerne af de forskellige vandområder i første vandplanperiode fastlagt for henholdsvis vandløb, søer, marine områder samt grundvand (se nedenstående tabel 1.3.1a-d).

Indsatsbehovet er opgjort som differencen mellem den maksimalt tilladte påvirkning ved målopfyldelse og den forventede påvirkning i 2015 (baseline 2015). Den forventede baseline påvirkning i 2015, beregnes som den nuværende påvirkning (2009/2010) korrigeret for effekterne af planlagte og gennemførte tiltag til reduktion af påvirkningen.

Ikke alle steder er det, af naturbetingede eller økonomiske/tekniske årsager, muligt at gennemføre en indsats, der i denne første vandplanperiode dækker det fulde indsatsbehov. Den indsats, der gennemføres, betegnes som indsatskravet for planperioden. Hvor det ikke er muligt at opfylde det fulde indsatsbehov, forlænges tidsfristen for opnåelse af miljømålet til efter 2015, jf. undtagelsesbestemmelserne i miljømålslovens § 19. I afsnit 1.3.2 er de konkrete anvendte undtagelser beskrevet.

Der er i tabel 1.3.1 opstillet et omkostningseffektivt indsatsprogram for 1. vandplanperiode som på givne forudsætninger angiver den mest omkostningseffektive kombination af virkemidler. I afsnit 2.5 er der yderligere redegjort for programmets virkemidler, foranstaltninger og økonomi.

Indsatsprogrammet er baseret på, at den eksisterende miljølovgivning og tidligere aftaler om handlingsplaner for vandmiljøet i vidt omfang indeholder grundlæggende bestemmelser og foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre miljøtilstanden i vandmiljøet. Der er redegjort for disse i bilag 3 "Redegørelse om indsatsprogrammets grundlæggende foranstaltninger". (Dokumentet er udarbejdet i henhold til reglerne i § 4, stk. 1, nr. 7, i bekendtgørelse om ændring af bilag 2 til miljømålsloven om indholdet af vandplanen og om indholdet af indsatsprogrammet mv.). Indsatsprogrammet i nærværende vandplan fokuserer alene på de supplerende foranstaltninger, der skal gennemføres for at opfylde miljømålene i de konkrete overfladevandområder og grundvandsforekomster.

Med det opstillede indsatsprogram for Hovedvandopland Vadehavet opfylder Danmark forpligtelserne i EU's vandrammedirektiv for hovedvandoplandet. Forud for 2. planperiode (2015-2021) vurderes om der er behov for yderligere indsatser for at leve op til miljømålslovens mål om god tilstand i alle danske vandløb, søer og kystvande samt grundvandsforekomster.

Plan

Kravene til indsats i 1. vandplanperiode er specifikt opgjort for oplande til 5 kystvandsområder, 40 søer, 2252 km specifikt målsatte vandløb samt 35 grundvandsforekomster.

Oplandene og vandområderne fremgår af WebGIS.

1.3.1 Indsatsprogram for hovedvandoplandet Vadehavet

I tabel 1.3.1 fremgår den overordnede indsats for 1. vandplanperiode for Hovedvandopland Vadehavet. En grafisk præsentation fremgår af WebGIS.

Målet for den samlede kvælstofreduktion i vandplanlægningen blev af den daværende regering i forbindelse med Grøn Vækst besluttet til ca. 19.000 tons. Heraf blev en indsats på ca. 9.000 tons fastlagt i udkast til vandplaner for perioden 2009-2015, mens ca. 10.000 tons blev udskudt til senere udmøntning efter udredning i et kvælstofudvalg. Med aftalen om Vækstplan for Fødevarer fra april 2014 blev det besluttet at halvere det lovpligtige randzoneareal og ændre efterafgrødekravet, svarende til en samlet mindre kvælstofreduktion på ca. 2.400 tons, så vandplanerne herefter fastlægger den konkrete indsats i forhold til ca. 6.600 tons kvælstof. Vurdering af virkemidler til at gennemføre kvælstofreduktionen har indgået som et element i Natur- og Landbrugskommissionens arbejde. Det er endvidere besluttet, at det samlede indsatsbehov genberegnes til vandområdeplaner for perioden 2015-2021.

Det bemærkes, at regeringen med finansloven for 2012 har truffet beslutning om at supplere kvælstofreduktionsindsatsen i første planperiode med yderligere 181 tons gennem udlæg af supplerende stor-skala statslige vådområder. Da den præcise fordeling af indsatsen først vil blive fastlagt i forbindelse med detailplanlægningen af indsatsen, er indsatsen ikke indarbejdet i nedenstående oversigt over indsatsen i første planperiode. De supplerende statslige vådområder vil ikke påvirke den igangværende kommunale vådområdeindsats.

Indsatsen for forbedring af de fysiske forhold i vandløb er i vandplanerne fastlagt på et niveau, der er realistisk at iværksætte i første afkortede planperiode. Indsatsen er desuden fokuseret på de vandløb, der repræsenterer de største naturværdier. I forbindelse med de kommende planperioder vil der blive tilvejebragt et fagligt grundlag for at prioritere, hvor en yderligere indsats bør foretages. Regeringen vil på den baggrund i næste planperiode træffe beslutning om en yderligere vandløbsindsats.

I tabel 1.3.2 a-d fremgår indsatsprogrammet for henholdsvis vandløb, søer, kystvande samt grundvandsforekomster i Hovedvandopland Vadehavet.

Plan

De årlige omkostninger ved implementering af miljømålsloven i hovedvandopland Vadehavet beløber sig med de angivne virkemidler, for 1. planperiode til i alt ca. 27 millioner kroner pr. år. Omkostningerne bæres af det offentlige, forsyningsselskaber, borgerne eller de berørte erhverv. Indsatsprogrammet er det mest omkostningseffektive ud fra de givne forudsætninger og mulige brug af virkemidler.

I henhold til lov om randzoner (lov nr. 726 af 25. juni 2014) udlægges der randzoner på op til 10 meter fra bredden af åbne vandløb og søer med et overfladeareal på mere end 100 m²,

- 1) der er klassificeret som offentlige efter § 9 i lov om vandløb,
- 2) der er beskyttet efter § 3 i lov om naturbeskyttelse,
- 3) der er omfattet af kravet om 2-meterbræmmer i § 69, stk. 1, i lov om vandløb, eller
- 4) for hvilke der er fastsat miljømål i
 - a) de statslige vandplaner vedtaget i medfør af miljømålsloven eller
 - b) bekendtgørelser om miljømål udstedt i medfør af lov om vandplanlægning.

I randzonen må der ikke foretages gødsning, sprøjtning, dyrkning eller anden jordbearbejdning. Loven er sat i kraft ved en lovbekendtgørelse nr 894 af 15/07/2014 fra fødevareministeren.

Krav til kommunernes gennemførelse af indsats overfor den spredte bebyggelse fremgår af bilag 2.

Den supplerende indsats overfor regnbetingede udløb er fastlagt under hensyntagen til kommunernes generelle ønske om fristforlængelse for at sikre at indsatsen er praktisk realiserbar. Det er på baggrund heraf fastlagt, at den supplerende indsats for de regnbetingede udløb som udgangspunkt gennemføres fra 2014 med en jævn investeringstakt over 5 år, således at ca. 2/5 af det samlede indsatsbehov gennemføres i 1. planperiode. Dette er der taget højde for i tabel 1.3.1 samt i tabellerne 1.3.2 a-c.

For renseanlæg forudsættes det, at hovedparten af indsatserne overfor de små renseanlæg gennemføres i 1. planperiode.

Af retningslinje 15, jf. kapitel 1.4 fremgår kriterier for kommunalbestyrelsens prioritering af gennemførelse af spildevandsindsatsen.

Plan

Indsatsprogram - supplerende foranstaltninger							
Påvirkninger som skal reduceres og tilhørende virkemidler	Anvendelse af virkemidler	Effekter Reduceret påvirkning af Overfladevande ¹⁾					Samlede årlige omkostninger ¹¹ Budget- økonomi 1.000 kr./ år
		Kvælstof (tons/år)	Fosfor (tons/år)	Fysisk påvirkning	Itforbrugende stoffer	Miljøfarlige forurenende stoffer, herunder pesticider	
1. Diffus påvirkning fra næringsstoffer og pesticider – landbrug mv.²⁾							
<ul style="list-style-type: none"> • Randzoner - 10 m langs vandløb og søer* • Efterafgrøder i stedet for vintergrønne marker • Forbud mod pløjning af fodergræsmarker. • Ingen jordbearbejdning i efteråret. • Ændring af normsystemet 		603 (heraf 79 fra Vidå) ⁹⁾	1,4 (heraf 0,3 fra Vidå) ⁹⁾	+		+	19.471 (heraf 2.551 fra Vidå) ¹⁰⁾
Oversvømmelse af ådale mhp. P-fjernelse ³⁾ *	9,3 ha		0,2	+			32
Etablering af vådområder til N-fjernelse ³⁾ *	0 ha	0		+			0
2. Vandindvinding – påvirkning af overfladevande							
Flytning af kildepladser ⁴⁾	0 m ³						0
Kompenserende udpumpning ⁴⁾	0 m ³						0
3. Fysisk påvirkning af vandløb, søer og marine områder⁶⁾							
Fjernelse af faunaspærringer ⁵⁾ *	128 stk.			+			2.205
Vandløbsrestaurering ⁵⁾ *	3 km			+			4
Genåbning af rørlagte vandløb ⁵⁾ *	9 km			+			189
Sørestaurering	0 lokaliteter						0
4. Påvirkninger fra punktkilder⁶⁾							
Renseanlæg – forbedret rensning	5 anlæg	3,8	0,45		+	+	1.550
Spredt bebyggelse – forbedret spildevands rensning ⁷⁾	ca.124 ejd.	0,56	0,13		+	+	874
Regnbetingede udløb – bassiner med udløb fra fælles kloak ⁸⁾	8 udløb	0,6	0,25	+	+	+	2.692
Industri – forbedret rensning/afskæring til renseanlæg	0 anlæg						
5. Akvakultur							
Ferskvandsdambrug ⁹⁾	6 stk	0	0,2		+	+	
Indsatsprogram omkostninger i alt / år							27.017

Tabel 1.3.1. Indsatsprogram – supplerende foranstaltninger for hovedvandopland Vadehavet. For de *mærkede midler er afsat midler til kompensation/erstatning.

Note 1) Effekten er angivet i forhold til udledningen til overfladevande samlet set, ukorrigeret i forhold til retention/tilbageholdelse i søer m.v. I tabel 1.3.2c er angivet kvælstofeffekten i forhold til kystvande incl. retention/tilbageholdelse i søer m.v.

Note 2) Målet for den samlede kvælstofreduktion i vandplanlægningen blev af den daværende regering i forbindelse med Grøn Vækst besluttet til ca. 19.000 tons. Heraf blev en indsats på ca. 9.000 tons fastlagt i udkast til vandplaner for perioden 2009-2015, mens ca. 10.000 tons blev udsendt til senere udmøntning efter udredning i et kvælstofudvalg. Med aftalen om Vækstplan for Fødevarer fra april 2014 blev det besluttet at halvere det lovpligtige randzoneareal og ændre efterafgrødekravet, svarende til en samlet mindre kvælstofreduktion på ca. 2.400 tons, så vandplanerne herefter fastlægger den konkrete indsats i forhold til ca. 6.600 tons kvælstof. Vurdering af virkemidler til at gennemføre kvælstofreduktionen

Plan

- har indgået som et element i Natur- og Landbrugskommissionens arbejde. Det er endvidere besluttet, at det samlede indsatsbehov genberegnes til vandområdeplaner for perioden 2015-2021.
- Note 3) Projekterne udvælges af vandoplandsstyregrupperne ud fra deres omkostnings- og arealeffektivitet, dvs. prisen pr. kg kvælstof hhv. kg fosfor, samt kg N pr. hektar. Ådale målrettes reduktion af fosforbelastningen i oplande til søer med indsatsbehov, jf. tabel 2.5.2. Vådområdearealet er beregnet ud fra en gennemsnitseffekt for kvælstofreduktionen på 113 kg N/ ha. Der er imidlertid en betydelig variation i effekten, og for de konkrete projekter i de forskellige oplande lægges den aktuelle kvælstofreduktion til grund for det udlagte areal.
- Note 4) I høringsperioden har en arbejdsgruppe set nærmere på spørgsmålet om vandindvinding i hovedstadsområdet, og en arbejdsgruppe har set nærmere på balancen mellem vandforekomster og vandindvinding til markvanding. Det er på baggrund heraf besluttet, at indsatsen over for kvantitativ påvirkning af overfladevand som følge af vandindvinding udskydes begrundet i manglende viden, bortset fra den i tabel 1.3.1 angivne indsats, der gennemføres i 1. planperiode.
- Note 5) På finansloven er der afsat en årlig pulje til vandløbsrestaurering, herunder åbning af rørlagte strækninger og fjernelse af spærringer. Dette beløb skal dække omkostninger til anlæg/projektering og erstatninger til lodsejerne. Herudover søges der midler fra Fiskerifonden. Indsatsen vandløbsrestaurering, herunder åbning af rørlagte strækninger og fjernelse af spærringer, vil blive tilpasset og holdes indenfor den afsatte økonomiske ramme. Erstatningsudmålingen vil blive gennemført efter gældende lov og praksis, som anvendes i dag i forbindelse med vandløbsrestaurering, herunder åbning af rørlagte strækninger og fjernelse af spærringer. Hvis kommunen ikke kan opnå tilsagn om tilskud fra staten til gennemførelse af indsatsen, fordi den vurderes ikke at have den forventede forbedrende effekt for vandløbet, eller fordi de økonomiske omkostninger forbundet med indsatsen vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til dens effekt, er kommunen ikke forpligtet til at gennemføre indsatsen. Hvis kommunen i øvrigt i forbindelse med forberedelse af vandløbsindsatsen forud for ansøgning om tilskud vurderer, at en indsats ikke vil have den forventede forbedrende effekt for vandløbet eller ikke vil være omkostningseffektiv at gennemføre, kan Naturstyrelsen efter en konkret vurdering beslutte, at kommunen ikke er forpligtet til at gennemføre indsatsen.
- Note 6) På baggrund af den knap 2-årige forsinkelse af vandplanplanarbejdet, der har været konsekvensen af, at Natur- og Miljøklagenævnet i december 2012 kendte de statslige vandplaner for ugyldige og med udgangspunkt i, at en række kommuner under den offentlige høring i 2013 har oplyst, at de vil have vanskeligt ved at nå at gennemføre spildevandsindsatserne inden udgangen af 2015, fastlægges fristen for gennemførelse af spildevandsindsatsen således, at kommunerne skal have gennemført indsatserne senest 2 år efter vedtagelsen af vandplanerne for første planperiode. Kommunerne vil hermed have to år fra vedtagelsen af vandplanerne til at meddele påbud til ejendomme i spredt bebyggelse og gennemføre indsatserne overfor regnbetingede udløb og renseanlæg. Forlængelsen af fristen for gennemførelse af spildevandsindsatsen vil kunne have konsekvenser for målopfyldelsen i vandløb i første planperiode. Kommunerne fastsætter tidsfristerne for den konkrete fysiske etablering af den forbedrede rensning af spildevandet fra ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse i overensstemmelse med gældende regler herom.
- Note 7) Datagrundlaget er fra 2010. I de tilfælde hvor punktkildeindsatsen måtte være i gang sat eller gennemført efter 2010 vil indsatsen fortsat fremgå. Indsatsen omfatter alene den supplerende indsats overfor ejendomme i spredt bebyggelse. En række kommuner skal herudover gennemføre de indsats, der stadig udestår af den såkaldte baselineindsats. Baselineindsatsen følger af loven om spildevandsrensning i det åbne land fra 1997 (Lov nr. 325 af 14. maj 1997). De samlede indsats overfor ejendomme i spredt bebyggelse fremgår af vandplanens bilag 2. I enkelte kommuner strækker den angivne gennemførelse af indsats ud over 1. planperiode, jf. bilag 2.

Vandplan – Hovedvandopland 1.10 Vadehavet

Plan

- Note 8) Skøn over antal af udløb, hvor der er krav til indsats. Indsatsen skal reducere udledningen af iltforbrugende stoffer til vandløb og i nogle tilfælde opstrøms søer reducere udledningen af fosfor. Indsatsen består i etablering af first-flush bassin, som udgangspunkt på 5 mm. Skønnet er forbundet med store usikkerheder og kan i nogle tilfælde være overestimeret. Imidlertid er det et krav at vandplanen indeholder et overslag over omkostningerne ved de forskellige tiltag. Bassiner for spildevandsoverløb vil desuden medvirke til mindre udledninger af bakterier mm, og derved forbedre badevandsvandskvaliteten omkring udløb. Desuden vil bassiner medvirke til mindre hydraulisk belastning ved udløbene, særligt hvor der er udledning til vandløb.
- Note 9) Det er ikke muligt generelt at prissætte vandplanens indsatser over for akvakultur (dvs. miljøgodkendelse), idet det afhænger af den konkrete situation. I det omfang målopfyldelse forudsætter en revurdering af en eksisterende miljøgodkendelse, som rækker ud over 2015, vil målopfyldelse ske i 2. planperiode. I det omfang vandplanen forudsætter fjernelse af en fysisk spærring i forbindelse med dambrug, vil den indgå på lige fod med andre spærringer, der er omtalt under note 6.
- Note 10) Bidraget fra Vidåen fra Hovedopland 4.1 Vidå-Kruså til Lister Dyb, er medtaget da havområdet er en del af kystvandsområde Vadehavet, der behandles samlet i vandplanen for Hovedvandopland 1.10 Vadehavet.

Af tabel 1.3.2a-d fremgår indsatsprogrammet for vandløb, søer, kystvande samt grundvandsforekomster i Hovedvandopland Vadehavet.

Her fremgår indsatsen for de specifikke vandområder, herunder både den fremskrevne baseline indsats samt den supplerende indsats. Den supplerende indsats for 1. planperiode er beskrevet ved et samlet indsatskrav for 1. planperiode. I tilfælde hvor målopfyldelse ikke opnås i 1. planperiode, er der i tabel 1.3.3 – 1.3.5 beskrevet hvilken undtagelse, jf. miljømålslovens § 16 og 19, der begrundes udskydelse af eventuel indsats til efterfølgende planperiode.

Indsats for reduktion af påvirkning af vandløb			
Type af påvirkning	Baseline 2015, forudsat indsats	Supplerende indsats (reduktion af påvirkning)	
		Indsatsbehov i forhold til fuld målopfyldelse	Krav til indsats i 1. planperiode 2009-2015 (note 5)
Fysisk påvirkning fra:			
Regulering, rørlægning og dræning		Genåbning af rørlagte strækninger midt i vandløbssystemerne - 15 km vandløb	Genåbning af rørlagte strækninger midt i vandløbssystemerne - 9 km vandløb
		Restaurering af åbne vandløb - 123 km vandløb	Restaurering af åbne vandløb - 3 km vandløb
Opstemning af vandløb	Fjernelse af faunaspærring - 0 lokaliteter	Fjernelse af faunaspærringer - 191 lokaliteter	Fjernelse af faunaspærringer - 128 lokaliteter
Vandindvinding		Anvendelse af virkemidler til forbedring af minimusvandføring: 11 km (note 2)	Anvendelse af virkemidler til forbedring af minimusvandføring: 0 km vandløb Se tabel 1.3.2d
Ukendt påvirkning		Mangler viden til fastlæggelse af behov - 32 km vandløb	Undersøgelser til fastlæggelse af indsatsbehov - 32 km
Øvrige forurenende stoffer fra:			
Renseanlæg	Forbedret spil-	Forbedret spildevands-	Forbedret spildevandsrensning:

Vandplan – Hovedvandopland 1.10 Vadehavet

Plan

	devandsrensning: - 18 anlæg	rensning: - 7 anlæg	- 5 anlæg
Spredt bebyggelse (note 1 + 5)	Forbedret spildevandsrensning - ca. 1.879 ejendomme	Forbedret spildevandsrensning - ca. 123 ejendomme	Forbedret spildevandsrensning - ca. 123 ejendomme
Regnbetingede udløb (note 3 + 5)	0	Forsinkelsesbassin jf. virkemiddelkat. 4.7 - 19 udløb (note 4)	Forsinkelsesbassin jf. virkemiddelkat. 4.7 - 8 udløb (note 4)
Ferskvandsdambrug	0	Forureningsbegrænsende tiltag - 6 dambrug	Forureningsbegrænsende tiltag - 6 dambrug
Okker påvirkning		Fysiske forbedringer mhp. okkerbekæmpelse - 576 km	Fysiske forbedringer mhp. okkerbekæmpelse - 460 km

Tabel 1.3.2a. Krav til indsats for reduktion af påvirkning af vandløb. I enkelte kommuner jf bilag 2. vil baselineindsatsen overfor for den spredte bebyggelse strække sig ud over 1. planperiode. Tilsvarende kan den supplerende indsats overfor regnbetingede udløb og renseanlæg strække sig over flere planperioder, og det anførte indsatskrav i første planperiode udgør en delmængde af den samlede indsats, jf. teksten før tabel 1.3.1.

- Note 1) I enkelte kommuner strækker den angivne gennemførelse af indsats over for spredt bebyggelse sig ud over 1. planperiode, jf. bilag 2.
- Note 2) Hvor indvindingspåvirkningen af medianminimum-vandføringen ifølge de udførte beregninger er større end de opstillede kravværdier, er der i tabellen angivet behovet for indsats for vandindvinding af hensyn til vandløbene.
- Note 3) Indsatsen skal reducere udledningen af iltforbrugende stoffer til vandløb og består af etablering af first-flush bassiner på overløbsbygværker. Skønnet er forbundet med store usikkerheder og kan i nogle tilfælde være overestimeret. Imidlertid er det et krav, at vandplanen indeholder et overslag over omkostningerne ved de forskellige tiltag. Bassiner vil desuden medvirke til mindre udledninger af bakterier mm og derved forbedre badevandskvaliteten omkring udløb. Desuden vil bassiner medvirke til mindre hydraulisk belastning ved udløbene, særligt hvor der er udledning til vandløb.
- Note 4) Skøn over antallet af udløb hvor der er behov for indsats. De opgjorte indsats for de regnbetingede udløb er forbundet med stor usikkerhed. Der må i forbindelse med den kommunale handleplan og revision af kommunernes spildevandsplaner tages stilling til, hvordan regulering af regnbetingede udledninger konkret udmøntes inden for rammen af de statslige indsatsprogrammer.
- Note 5) I de tilfælde hvor punktkildeindsatsen måtte være igangsat eller gennemført efter 2010 vil indsatsen fortsat fremgå.

Indsats for reduktion af påvirkning af søer				
Vandområde og type af påvirkning som skal reduceres	Baseline 2015 Forudsat indsats	Supplerende indsats (reduktion af påvirkning)		
		Indsatsbehov ift. fuld målopfyldelse	Krav til indsats i første planperiode⁶⁾	Mål-opfyldelse 2015

Vandplan – Hovedvandopland 1.10 Vadehavet

Plan

Indsats for reduktion af påvirkning af søer				
Vandområde og type af påvirkning som skal reduceres	Baseline 2015 Forudsat indsats	Supplerende indsats (reduktion af påvirkning)		
		Indsatsbehov ift. fuld mål- fyldelse	Krav til indsats i første planpe- riode ⁶⁾	Mål- opfyldelse 2015
Barn Sø				Ja
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Spredt bebyggelse	0 kg P/år	Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
Brøns Mølleå				Ja
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Renseanlæg		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Spredt bebyggelse	10 kg P/år	Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
Bønstrup Sø				Delvis ¹⁾
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Intern fosforbelastning		Evt. restaurering	Ingen indsats	
○ Spredt bebyggelse	8 kg P/år	Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Regnbetingede udløb		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
Esberg Sø				Ja
		Ingen indsats	Ingen indsats	
Fidde Sø				Ja
○ Renseanlæg		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Spredt bebyggelse	154 kg P/år	Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Regnbetingede udløb		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
Fåresø				Nej
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Intern fosforbelastning		Evt. restaurering	Ingen indsats	
○ Spredt bebyggelse	0 kg P/år	31 kg P/år ²⁾	1 kg P/år	
○ Landbrug			0.2 kg P/år ²⁾	
Gram Slotsø				? ⁴⁾
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Renseanlæg		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Spredt bebyggelse	381 kg P/år ²⁾	Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Regnbetingede udløb	58 kg P/år	Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
Grindsted Eng sø				Ja
○ Dambrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Renseanlæg		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Spredt bebyggelse	10 kg P/år	Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Regnbetingede udløb		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Industri		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Miljøfarlige forurenende stoffer			Indsats jfr. Kap. 2.4.2	
Grovsø				Ja
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
Grærup Langsø				Ja
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
Gåsehullerne				? ⁴⁾
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Spredt bebyggelse		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
Hellesø – Vest				Ja
		Ingen indsats	Ingen indsats	
Hellesø – Øst				Ja
		Ingen indsats	Ingen indsats	
Holm Sø				Ja

Vandplan – Hovedvandopland 1.10 Vadehavet

Plan

Indsats for reduktion af påvirkning af søer				
Vandområde og type af påvirkning som skal reduceres	Baseline 2015 Forudsat indsats	Supplerende indsats (reduktion af påvirkning)		
		Indsatsbehov ift. fuld mål- fyldelse	Krav til indsats i første planpe- riode ⁶⁾	Mål- opfyldelse 2015
		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Miljøfarlige forurenende stoffer			Indsats jfr. Kap. 2.4.2	
Jels Midtsø				Nej
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Intern fosforbelastning		Evt. restaurering	Ingen indsats	
○ Regnbetingede udløb			2 kg P/år ⁻³⁾	
○ Spredt bebyggelse	85 kg P/år ²⁾	176 kg P/år ²⁾	Ingen indsats	
○ Landbrug			119 kg P/år ²⁾	
Jels Nedersø				Nej
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Intern fosforbelastning		Evt. restaurering	Ingen indsats	
○ Regnbetingede udløb	8 kg P/år		1 kg P/år ⁻³⁾	
○ Spredt bebyggelse	71 kg P/år ²⁾	134 kg P/år ²⁾	Ingen indsats	
○ Landbrug			92 kg P/år ²⁾	
Jels Oversø				Nej
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Intern fosforbelastning		Evt. restaurering	Ingen indsats	
○ Regnbetingede udløb			2 kg P/år ⁻³⁾	
○ Spredt bebyggelse	78 kg P/år	43 kg P/år	Ingen indsats	
○ Landbrug			4 kg P/år	
Karlsgårde Sø				Ja
○ Dambrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Renseanlæg	135 kg P/år	Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Spredt bebyggelse	45 kg P/år	Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Regnbetingede udløb		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Miljøfarlige forurenende stoffer			Indsats jfr. Kap. 2.4.2	
Klægggrav i Overenge 7A				Nej
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
Klægggrav i Storenge 6A				Nej
		Ingen indsats	Ingen indsats	
Klægggrav i Storenge 6B				Nej
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
Kvie Sø				Ja
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Spredt bebyggelse	0 kg P/år	Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Miljøfarlige forurenende stoffer			Indsats jfr. Kap. 2.4.2	
Lakolk Sø				Ja
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Spredt bebyggelse	1 kg p/år	Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
Marbæk Sø – Vest				Delvis ¹⁾
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Intern fosforbelastning		Evt. restaurering	Ingen indsats	
○ Spredt bebyggelse	0 kg P/år	Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
Munkesø				Nej
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Intern fosforbelastning		Evt. restaurering	Ingen indsats	
○ Spredt bebyggelse	25 kg P/år	156 kg P/år	Ingen indsats	
○ Landbrug			76 kg P/år	

Vandplan – Hovedvandopland 1.10 Vadehavet

Plan

Indsats for reduktion af påvirkning af søer				
Vandområde og type af påvirkning som skal reduceres	Baseline 2015 Forudsat indsats	Supplerende indsats (reduktion af påvirkning)		
		Indsatsbehov ift. fuld målopfyldelse	Krav til indsats i første planperiode ⁶⁾	Mål- opfyldelse 2015
Nørre Tvismark Sø				Nej
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Spredt bebyggelse		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
Nørrekær/Tanesø				Nej
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Intern fosforbelastning		Evt. restaurering	Ingen indsats	
○ Spredt bebyggelse	0 kg P/år	11 kg P/år	Ingen indsats	
○ Landbrug			Ingen indsats	
Nørresø				Ja
○ Miljøfarlige forurenende stoffer		Ingen indsats	Ingen indsats	
			Indsats jfr. Kap. 2.4.2	
Rygbjerg Sø				Nej ⁵⁾
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Intern fosforbelastning		Evt. restaurering	Ingen indsats	
○ Spredt bebyggelse	0 kg P/år	Ukendt ⁵⁾	Ingen indsats	
○ Landbrug			Ingen indsats	
Selager Sø				Nej
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
Sjapmose				Nej
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Spredt bebyggelse		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
Sneum Digesø				Nej ⁵⁾
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Landbrug		Ukendt ⁵⁾	Ingen indsats	
Sortesø				Ja
		Ingen indsats	Ingen indsats	
Sø i Nustrup Plantage				Ja
		Ingen indsats	Ingen indsats	
Sø i Stensbæk Plantage				Nej
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Spredt bebyggelse		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
Sø ved Klåbygård (16A)				Ja
		Ingen indsats	Ingen indsats	
Søgård Sø				Delvis ¹⁾
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Intern fosforbelastning		Evt. restaurering	Ingen indsats	
○ Spredt bebyggelse	48 kg P/år	Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Regnbetingede udløb		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Miljøfarlige forurenende stoffer			Indsats jfr. Kap. 2.4.2	
Søvigssund Sø				Ja
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Spredt bebyggelse	200 kg P/år	Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Regnbetingede udløb		Ingen indsats	Ingen indsats	
○ Landbrug		Ingen indsats	Ingen indsats	
Vedsted Sø				Nej ⁵⁾
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Intern fosforbelastning		Evt. restaurering	Ingen indsats	
○ Spredt bebyggelse	0 kg P/år	Ukendt ⁵⁾	Ingen indsats	
○ Landbrug			Ingen indsats	

Plan

Indsats for reduktion af påvirkning af søer				
Vandområde og type af påvirkning som skal reduceres	Baseline 2015 Forudsat indsats	Supplerende indsats (reduktion af påvirkning)		
		Indsatsbehov ift. fuld målopfyldelse	Krav til indsats i første planperiode ⁶⁾	Mål-opfyldelse 2015
○ Miljøfarlige forurenende stoffer			Indsats jfr. Kap. 2.4.2	
Ål Præstesø				Ja
• Næringsstofbelastning fra:				
○ Spredt bebyggelse	0 kg P/år	1 kg P/år ²⁾	Ingen indsats	
○ Regnbetingede udløb			Ingen indsats	
○ Landbrug			Ingen indsats	
104 søer i Natura 2000-områder				? ⁴⁾
		Ingen indsats	Ingen indsats	

Tabel 1.3.2b. Krav til indsats for reduktion af påvirkning af søer. I enkelte kommuner kan den angivne gennemførelse af indsats over for spredt bebyggelse strække sig ud over 1. planperiode, jf. bilag 2. Tilsvarende kan den supplerende indsats overfor regnbetingede udløb og renseanlæg strække sig over flere planperioder, og det anførte indsatskrav i første planperiode udgør en delmængde af den samlede indsats, jf. teksten før tabel 1.3.1. Derfor vil der kunne forekomme søer, hvor dette får betydning for målopfyldelsen i planperioden.

Note 1) Der gennemføres/er gennemført indsats overfor den eksterne belastning, men på grund af intern belastning i søen er det uvist hvor stor en grad af målopfyldelse der opnås inden udgangen af 2015.

Note 2) I indsatsbehov og -krav indgår effekten af indsatsen i opstrøms liggende søer.

Note 3) Synergi fra indsatskrav overfor vandløb.

Note 4) Målopfyldelse kan ikke vurderes, da nuværende tilstand er ukendt.

Note 5) Belastningsberegning er usikker. Der er derfor ikke opgjort noget indsatsbehov.

Note 6) I de tilfælde hvor punktkildeindsatsen måtte være igangsat eller gennemført efter 2010 vil indsatsen fortsat fremgå.

Plan

Indsats for reduktion af påvirkning af kystvande		
Vandområde og type af påvirkning som skal reduceres	Baseline 2015	Supplerende indsats (reduktion af påvirkning)
	Forudsat kvælstofindsats 2009-2015	Krav til indsats i første planperiode (note 1)
	N: tons N/år	
Sum af Grådyb, Knude Dyb, Juvre Dyb, Lister Dyb og Vesterhavet 1 sømil		
• Næringsstofbelastning	N: 158 tons/år (heraf 19,7 tons/år fra Vidå) (note 2)	N:614 tons/år (note 3) (heraf 76 tons/år fra Vidå) (note 2)
• Miljøfarlige forurenende stoffer		Indsats j.fr. kapitel 2.4.3
Vesterhavet 12 sømil		
• Miljøfarlige forurenende stoffer		Indsats j.fr. kapitel 2.4.3
Vadehavet og Vesterhavet		
• Andre påvirkninger		<p>Der fastsættes årligt en minimumsdybdegrænse for skaldyrskuldfiskeri med bundslæbende redskaber, der sikrer, at der kan ske en øget udbredelse af ålegræssets dybdegrænse. Minimumsdybdegrænsen øges i takt med ålegræssets udbredelse med henblik på at sikre, at fiskeriet ikke hindrer opfyldelsen af den målsatte dybdegrænse.</p> <p>Mulighederne for at sikre opfyldelsen af god økologisk tilstand vil i et samarbejde mellem Miljøministeriet og Fødevarerministeriet blive undersøgt gennem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fortsat fiskeri med mere miljøskånsomme fiskerimetoder • fiskeri af skaldyr i begrænsede, præcist definerede vandområder ud fra en konkret vurdering <p>opbygning af en muslingeproduktion ved opdræt på liner i vandområder med gode strømforhold.</p> <p>På baggrund af undersøgelserne tages stilling til mulighederne for et fortsat skaldyrskuldfiskeri</p>

Tabel 1.3.2c. Krav til indsats for reduktion af påvirkning af kystvande

Note 1 Indsatsen er svarende til ca. 5.300 tons kvælstof på landsplan fordelt til de enkelte vandområder med udgangspunkt i det opgjorte kvælstofindsatsbehov og tilhørende usikkerhedsvurderinger. Dertil kommer synergieffekter af indsætterne, der skønnes at være på ca. 1300 tons, hvilket medfører, at den samlede kvælstofeffekt i vandplaner for første planperiode er ca. 6.600 tons.

Note 2 Bidraget fra Vidåen fra Hovedopland 4.1 Vidå-Kruså til Lister Dyb, er medtaget da havområdet er en del af kystvandsområde Vadehavet, der behandles samlet i vandplanen for Hovedvandopland 1.10 Vadehavet.

Note 3 Omfatter alene generel indsats j.fr. virkemiddelbeskrivelsen kapitel 2.5.2.

Vandplan – Hovedvandopland 1.10 Vadehavet

Plan

Indsats for reduktion af påvirkning af grundvandsforekomster					
Type af påvirkning som skal reduceres	Grundvandsforekomst Id. Nr.	Baseline 2015 Forudsat indsats	Supplerende indsats (reduktion af påvirkning)		
			Indsatsbehov ift. fuld målopfyldelse	Krav til indsats i første planperiode	Mål-opfyldelse 2015
Kvantitativ påvirkning af grundvandsforekomsters vandbalance som følge af vindindvinding	Ingen	Der er ikke igangsat tiltag som ændrer baseline fra nuværende tilstand	Intet.	Ingen	Ja
Grundvandsforekomsters kvantitative påvirkning af vandløb, søer, kystvande og terrestriske naturtyper som følge af vandindvinding	Alle terrænnære og regionale grundvandsforekomster i hovedvandoplandet	Der er ikke igangsat tiltag, som ændrer baseline fra nuværende tilstand	Der er ikke opgjort indsatsbehov over for grundvandsforekomsters kvantitative påvirkning af vandløb. Der mangler viden om grundvandsforekomsters kvantitative påvirkning af søer, kystvande og terrestriske naturtyper.	Tilvejebringe viden om grundvandets kvantitative påvirkning af vandløb, søer, kystvande og terrestriske naturtyper	Ukendt
Kvantitativ påvirkning fra saltvandsindtrængning	Ingen	Der er ikke igangsat tiltag som ændrer baselinge fra nuværende tilstand	Intet	Ingen	Ja
Generel kemisk påvirkning af grundvandsforekomster	DK1.10.1.1 DK1.10.1.3 DK1.10.1.4 DK1.10.1.5 DK1.10.1.6 DK1.10.1.7 DK1.10.1.8 DK1.10.1.9 DK1.10.1.10 DK1.10.1.11 DK1.10.1.12 DK1.10.2.9 DK1.10.2.13	Der er ikke generelt igangsat tiltag som ændrer baseline fra nuværende tilstand, men en række steder findes vedtagne amtslige og kommunale indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse, hvor der er igangsat lokale tiltag	Ingen indsats	Ingen indsats. Varetages af generel lovgivning samt i lokale områder af kommunale indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse	Nej ²
Kemisk påvirkning af beskyttede drikkevandsforekomster	Alle drikkevandsforekomster i hovedvandoplandet	Vedtagne amtslige og kommunale indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse, hvor der er igangsat lokale tiltag	Der kan være lokale behov ved indvinding i sårbare områder	Ingen indsats. Varetages af generel lovgivning samt i lokale områder af kommunale indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse ¹	Nej ²
Kemiske påvirkning af vandløb, søer, kystvand og terrestriske naturtyper	Alle grundvandsforekomster i hovedvandoplandet	Der er ikke igangsat tiltag, som ændrer baseline fra nuværende tilstand	Ukendt	Tilvejebringe viden om grundvandets kemiske påvirkning af vandløb, søer, kystvande og terrestriske naturtyper	Ukendt

Tabel 1.3.2d. Krav til indsats for reduktion af påvirkning af grundvandsforekomster.

Note 1: Se afsnit 2.4.4. om beskyttede drikkevandsforekomster.

Note 2: Der er en forsinket effekt af foranstaltninger i vedtagne indsatsplaner pga. langsom grundvandsdannelse, jf. 1.3.2 og de sidste kommunale indsatsplaner færdiggøres først i 2017.

1.3.2 Anvendte undtagelser

Indsatsprogrammet jf. tabel 1.3.3 forventes i første planperiode (inden udgangen af 2015) at medføre fuld målopfyldelse i vandmiljøet i hovedvandoplandet med følgende undtagelser, jf. miljømålslovens §16 og §19:

Undtagelser i relation til vandløb

Anvendte undtagelser for vandløb ses af tabel 1.3.3.

Fuldstændig indfrielse af miljømålet i alle målsatte vandløb i vandplanerne inden 22. december 2015 er vurderet at ville være forbundet med meget betydelige omkostninger. Det vurderes, at nyttevirkningen ved i alle tilfælde at opnå miljømålet indenfor fristen i første planperiode ikke står mål med de dermed forbundne omkostninger. Der er derfor foretaget en prioritering af hvilke vandløb, indsatsen skal fokuseres på i første planperiode og hvilke vandløb, hvor gennemførelsen af indsatsen vil ligge ud over den afsatte ramme, og som derfor først vil blive prioriteret i en kommende planperiode.

Prioriteringen er generelt foretaget ud fra en overordnet vurdering af naturværdierne i vandløbene. Der er desuden anvendt fristudskydelse, hvor der er størst usikkerhed om en indsats nødvendighed, effekt eller eventuelle konsekvenser.

For visse kommuner beskrevet i bilag 2 indebærer prioriteringen desuden, at dele af indsatsen for forbedret spildevandsrensning i spredt bebyggelse vil række ud over planperioden, ligesom der for den øvrige spildevandsindsats også er tale om, at indsatsen rækker ud over planperioden. Derfor vil der kunne forekomme vandløbsstrækninger, hvor dette får betydning for målopfyldelsen i planperioden.

Vandplan – Hovedvandopland 1.10 Vadehavet

Plan

Vandløb (km)	Problemstilling	Undtagelse	Begrundelse for anvendelse af undtagelse
35 km	Vandløb hvor der mangler viden om indsatsbehov.	Udskydelse af tidsfrist for målopfyldelse	Tekniske årsager Der foreligger ingen eller utilstrækkelige oplysninger om årsagen til problemet, og der kan følgelig ikke peges på en løsningsmodel.
42 km	I vandløb, hvor hovedårsagen til manglende målopfyldelse skyldes udledning af spildevand fra spredt bebyggelse, afventes effekten af en forbedret spildevandsrensning før det vurderes, hvorvidt der også er brug for at <i>forbedre de fysiske forhold</i> for at kunne opfylde miljømålene.	Udskydelse af tidsfrist for målopfyldelse	Tekniske årsager Der foreligger ingen eller utilstrækkelige oplysninger om årsagen til problemet, og der kan følgelig ikke peges på en løsningsmodel.
45 km	I vandløb, hvor hovedårsagen til manglende målopfyldelse skyldes udledning af spildevand fra spredt bebyggelse, afventes effekten af en forbedret spildevandsrensning før det vurderes, hvorvidt der også er brug for at <i>foretage en vandløbsrestaurering</i> for at kunne opfylde miljømålene	Udskydelse af tidsfrist for målopfyldelse	Tekniske årsager Der foreligger ingen eller utilstrækkelige oplysninger om årsagen til problemet, og der kan følgelig ikke peges på en løsningsmodel.
16 km	For visse kunstige og stærkt modificerede vandløb, der har en tilstand, der nødvendiggør en indsats overfor de fysiske forhold, forlænges fristen for at opfylde miljømålet begrundet i manglende viden om den nødvendige indsats for at opnå målopfyldelse. Eventuel indsats for at sikre kontinuiteten i denne type vandløb forudsættes som udgangspunkt dog fortsat gennemført i 1. planperiode.	Udskydelse af tidsfrist for målopfyldelse	Tekniske årsager Der foreligger ingen eller utilstrækkelige oplysninger om årsagen til problemet, og der kan følgelig ikke peges på en løsningsmodel
474 km	Tidsfristforlængelse pga. uforholdsmæssige store omkostninger.	Udskydelse af tidsfrist for målopfyldelse	Uforholdsmæssigt store omkostninger Der vil være uforholdsmæssige store omkostninger forbundet med en færdiggø-

Plan

Vandløb (km)	Problemstilling	Undtagelse	Begrundelse for anvendelse af undtagelse
			relse inden for tidsplanen.
63 spærringer	Indsats til forbedring af kontinuiteten udskudt	Udskydelse af tidsfrist for målopfyldelse	Uforholdsmæssigt store omkostninger Der vil være uforholdsmæssige store omkostninger forbundet med en færdiggørelse inden for tidsplanen.

Tabel 1.3.3 Undtagelser for vandløb i henhold til miljømålslovens §16 og §19.

Mht. sikring af kontinuiteten i vandløbene er der foretaget en prioritering af indsatsen. Undtagelsesbestemmelserne anvendes i denne planperiode ved 63 spærringer, hvor hovedårsagen er, at der vil være uforholdsmæssigt store omkostninger forbundet med en indsats i indeværende planperiode. Indsatsen mht. sikring af kontinuiteten er prioriteret således, at de fleste spærringer beliggende i vandløb med størst naturpotentiale fjernes i 1. planperiode, mens fjernelse af de øvrige spærringer udskydes til næste planperiode.

Endelig er undtagelsesbestemmelser anvendt ved 4 spærringer, hvor det er vurderet, at den kulturhistoriske værdi af lokaliteterne er stor, og det vil kræve større anlægsarbejder med betydelig indvirkning på de kulturhistoriske værdier, at sikre passage på lokaliteterne ved Ribe Ydermølle, Ribe Midtmølle, Ribe Frisluse, samt ved det nedlagte elværk ved Karlgårde sø, hvor et mindre vandløb (Nørrebæk) har sit udløb i søen.

Undtagelser i relation til søer

I hovedvandoplandet til Vadehavet er der konkret anvendt undtagelsesbestemmelser for søer, hvor de anvendte virkemidler ikke kan reducere den eksterne belastning, hvor der forekommer en intern belastning, men hvor vidensgrundlaget er for usikkert til at vurdere en evt. restaurering, hvor påvirkninger og/eller tilstand er utilstrækkeligt belyst, hvor der naturbetinget tilføres store mængder næringsstoffer (som følge af en naturlig fuglebestand), hvor effekten af allerede foretagne restaureringsindgreb afventes, hvor der mangler virkemidler over for den eksterne fosforbelastning samt hvor der vil være uforholdsvist store omkostninger forbundet med at opnå målopfyldelse i denne planperiode. I alle tilfælde er der tale om en udsættelse af tidsfristen for målopfyldelse. Undtagelserne for søer ses af tabel 1.3.4.

Plan

Fuldstændig indfrielse af miljømålet i alle målsatte søer i vandplanerne inden 22. december 2015 er vurderet at ville være forbundet med meget betydelige omkostninger. Det vurderes, at nyttevirkningen ved i alle tilfælde at opnå miljømålet indenfor fristen i første planperiode ikke står mål med de dermed forbundne omkostninger. Der er derfor foretaget en prioritering af hvilke søer, indsatsen skal fokuseres på i første planperiode og hvilke søer, hvor gennemførelsen af indsatsen vil ligge ud over den afsatte ramme, og som derfor først vil blive prioriteret i en kommende planperiode.

Det drejer sig særligt om søer, hvor der er potentiale for etablering af fosforvådområder i oplandet, men på grund af tekniske mindstemål for sådanne, er det ikke med den nuværende viden muligt at etablere et effektivt vådområde. Reduktionsbehovet i disse søer er så lille (< 50 kg P), at det ikke vil være teknisk/økonomisk hensigtsmæssigt, at anlægge en fosfor-ådal. Tidsfristen for målopfyldelse udskydes derfor i disse tilfælde med henblik på at finde en omkostningseffektiv løsning.

For visse kommuner beskrevet i bilag 2 vil dele af indsatsen for forbedret spildevandsrensning fra spredt bebyggelse række ud over planperioden, ligesom der for den øvrige spildevandsindsats også er tale om at indsatsen rækker ud over planperioden. Derfor vil der kunne forekomme søer, hvor dette får betydning for målopfyldelsen i planperioden.

Vandplan – Hovedvandopland 1.10 Vadehavet

Plan

Sø	Problemstilling	Undtagelser	Begrundelse for anvendelse af undtagelse
Bønstrup Sø, Fåresø, Jels Midtsø, Jels Nedersø, Jels Oversø, Marbæk Sø – Vest, Munkesø, Nørrekær/Tanesø, Rygbjerg Sø, Sjapmose, Søgård Sø	Intern belastning. Der forekommer intern belastning med fosfor som skyldes, at tidligere tilførte næringsstoffer frigives fra søens bund. I visse tilfælde kan intern belastning afhjælpes ved en sørestauring, men søen opfylder ikke de kriterier, der i denne vandplanperiode er opstillet for at gennemføre en sådan på en teknisk og økonomisk forsvarlig måde.	Udskydelse af tidsfrist for målopfyldelse	Naturlige årsager De naturlige forhold muliggør ikke en rettidig forbedring af vandforekomstens tilstand.
Klæggrav i Overenge 7A, Klæggrav i Storenge 6A, Klæggrav i Storenge 6B, Sneum Digesø	Belastning fra en bestand af naturligt forekommende fugle. Søerne vurderes at være belastede med næringsstoffer fra naturligt forekommende fugle, der forhindrer søerne i at opnå god økologisk tilstand. Omfanget af fuglenes fortsatte påvirkning er usikker, og der er utilstrækkelig faglig viden til at fastsætte et mindre strengt miljømål.	Udskydelse af tidsfrist for målopfyldelse	Tekniske årsager Der foreligger ingen eller utilstrækkelige oplysninger om årsagen til problemet, og der kan følgelig ikke peges på en løsningsmodel.
Jels Midtsø, Jels Nedersø	Dårlig vandkvalitet som følge af intern belastning i opstrøms beliggende søer. Afventer forbedring af vandkvaliteten i opstrøms beliggende søer.	Udskydelse af tidsfrist for målopfyldelse	Naturlige årsager De naturlige forhold muliggør ikke en rettidig forbedring af vandforekomstens tilstand.
Klæggrav i Overenge 7A, Klæggrav i Storenge 6A, Klæggrav i Storenge 6B, Knoldsø, Nørre Tvismark Sø, Rygbjerg Sø, Selager Sø, Sjapmose, Sneum Digesø, Sø i Stensbæk Plantage	Søer, hvor der mangler viden om indsatsbehov. Søen opfylder ikke miljømålet i baseline, men datagrundlaget er utilstrækkeligt til at vurdere det nødvendige indsatsbehov for at nå målopfyldelse.	Udskydelse af tidsfrist for målopfyldelse	Tekniske årsager Der foreligger ingen eller utilstrækkelige oplysninger om årsagen til problemet, og der kan følgelig ikke peges på en løsningsmodel.
Fåresø, Jels Midtsø, Jels Nedersø, Jels Oversø, Munkesø, Nørrekær/Tanesø	Manglende virkemidler overfor ekstern belastning. De foreliggende omkostningseffektive virkemidler til at nedbringe den eksterne belastning er ikke tilstrækkelig til at opnå målopfyldelse i søen. Datagrundlaget er utilstrækkeligt og yderligere tekniske virkemidler skal identificeres med henblik på	Udskydelse af tidsfrist for målopfyldelse	Tekniske årsager Der foreligger ingen eller utilstrækkelige oplysninger om årsagen til problemet, og der kan følgelig ikke peges på en løsningsmodel.

Plan

Sø	Problemstilling	Undtagelser	Begrundelse for anvendelse af undtagelse
	at finde løsninger til at reducere fosfortilførslen yderligere. Tidsfristen for målopfyldelse udskydes derfor til næste planperiode.		
Bønstrup Sø, Vedsted Sø	Effektvurdering af allerede foretagne indgreb mangler. Der har været udført forskellige tiltag for at forbedre søernes tilstand, men søerne er endnu ikke i balance efter indgrebene. Datagrundlaget for at vurdere omfanget af intern belastning og effekten fra tidligere restaurering er for spinkelt til at vurdere om yderligere restaurering er nødvendig.	Udskydelse af tidsfrist for målopfyldelse	Tekniske årsager Der foreligger ingen eller utilstrækkelige oplysninger om årsagen til problemet, og der kan følgelig ikke peges på en løsningsmodel.

Tabel 1.3.4 Undtagelser for søer i henhold til miljømålslovens §16 og §19.

Undtagelser i relation til kystvande

Vandplanerne for første planperiode fastlægger den konkrete indsats i forhold til ca. 6.600 tons kvælstof. Det er besluttet, at det samlede indsatsbehov genberegnes til vandområdeplaner for perioden 2015-2021. Det udskudte indsatsbehov over for kvælstof er således endnu ikke fastlagt.

I hovedvandopland Vadehavet gennemføres i første planperiode en kvælstofindsats til kystvandene Vadehavet og Vesterhavet på 696 tons og heraf er de 76 tons fra indsats i Vidå-oplandet, jf. tabel 1.3.2c.

Undtagelser i relation til grundvand

Anvendte undtagelsesbestemmelser for grundvandsforekomster ses af tabel 1.3.5.

Kvantitativ tilstand:

Undtagelsesbestemmelserne anvendes for grundvandets kvantitative påvirkning af søer, kystvande og terrestriske naturtyper på grund af utilstrækkelig kendskab til den hydrauliske kontakt mellem grundvand og overfladevand samt manglende beregningsmetoder til præcist at kunne redegøre for påvirkningerne. I alle tilfælde er der tale om en udskyldelse af tidsfristen for målopfyldelse.

Kemisk tilstand:

Der iværksættes ingen indsats i denne planperiode i relation til grundvandets eventuelle kemiske påvirkning af vandløb, søer, kyst-

Plan

vande eller terrestriske naturtyper. Der foreligger ikke et tilstrækkeligt vidensgrundlag til at kunne vurdere eller beskrive kontakten mellem grundvand og overfladevand, - ligesom der ikke findes beregningsmetoder, der med tilstrækkelig sikkerhed kan redegøre for en eventuel påvirkning. Med henvisning til miljømålslovens § 19 udsættes således tidsfristen for målopfyldelsen.

I Hovedvandopland Vadehavet er det øvre grundvand ofte mellem 5-50 år gammelt, mens det dybtliggende grundvand typisk er betydeligt ældre. På grund af det lange tidsrum fra grundvandet dannes til det når ned i grundvandsforekomsterne, vil der være en tidsforsinkel- se fra en gennemført indsats, til virkningen kan observeres i grundvandet. Resultater af eventuelle tiltag til forbedring af den kemiske tilstand i grundvandet er derfor først målbare efter en årrække.

Forekomst Id. Nr.	Problemstilling	Undtagelse	Begrundelse for anvendelse af undtagelse
Alle terrænnære og regionale grundvandsforekomster i hovedvandoplandet	Terrænnære og regionale grundvandsforekomsters kvantitative påvirkning af vandløb, søer, kystvande og terrestriske naturtyper som følge af vandindvinding	Udskydelse af tidsfrist for målopfyldelse	Tekniske årsager Der foreligger ingen eller utilstrækkelige oplysninger om årsagen evt. til problemer, og der kan følgelig ikke peges på en løsningsmodel
DK1.10.1.1 DK1.10.1.3 DK1.10.1.4 DK1.10.1.5 DK1.10.1.6 DK1.10.1.7 DK1.10.1.8 DK1.10.1.9 DK1.10.1.10 DK1.10.1.11 DK1.10.1.12 DK1.10.2.9 DK1.10.2.13	Generel kemisk påvirkning af grundvandsforekomster	Udskydelse af tidsfrist for målopfyldelse	Naturlige årsager De naturlige forhold muliggør ikke en rettidig forbedring af vandforekomsternes tilstand
Alle beskyttede forekomster	Kemisk påvirkning af beskyttede drikkevandsforekomster	Udskydelse af tidsfrist for målopfyldelse	Naturlige årsager De naturlige forhold muliggør ikke en rettidig forbedring af vandforekomsternes tilstand
Alle terrænnære og regionale grundvandsforekomster	Terrænnære og regionale grundvandsforekomsters kemiske påvirkning af vandløb, søer, kystvand og terrestriske naturtyper	Udskydelse af tidsfrist for målopfyldelse	Tekniske årsager Der foreligger ingen eller utilstrækkelige oplysninger om årsagen til evt. problemer, og der kan følgelig ikke peges på en løsningsmodel

Tabel 1.3.5 Undtagelser i relation til grundvand i henhold til miljømålslovens § 19.